

йому безпосередньо передували. Воно фіксує, що протягом останнього півстоліття в стінах університету працював 41 викладач, відзначений докторським ступенем та/або професорським званням. Дуже прикметно, що через окремі індивідуальності тут значною мірою репрезентовано весь спектр наукового пошуку: науки природничо-математичні (І. Конет, О. Любинський, Ю. Теплинський), технічні (В. Федорчук) та соціально-гуманітарні (історики А.О. та С.А. Копилови, О. Завальнюк, Л. та С. Баженови, І. Винокур, В. Газін, Л. Коваленко, М. Кукурудзяк, П. Лаптін, В. Нечитайло, В. Прокопчук, І. Рибак, В. Степанков, Ю. Тарасов, А. Філінюк, П. Щербина; філологи С. Абрамович, М. Брицин, О. Волковинський, Н. Грипас, О. Кеба, М. Кудрявцев, М. Марчук, П. Свідер, В. Тищенко, Б. Хричиков; психолог А. Шинкарюк, мистецтвознавець Н. Урсу, спеціалісти з педагогіки П. Атаманчук, І. Кучинська, В. Мендерецький, С. Миронова, М. Печенюк, М. Солопчук, В. Струманський, і – що зовсім не часто зустрічається – фахівець з фізичного виховання та спорту Г. Єдинак). Це люди, добре знані в науковому світі України та поза її межами, які зуміли започаткувати новий науково-педагогічний напрямок, а то й заснувати власну наукову школу, зробили вагомий внесок у вітчизняну педагогіку та методику викладання свого предмету, автори численних одноосібних та колективних монографій, підручників та навчальних посібників, багато з яких відзначені грифом вітчизняного Міністерства освіти.

Варто побажати, аби до цього видання органічно долучилося й інше, яке б дало належну інформацію про тих, хто передував цій «вченій дружині». Адже від самого початку новозаснований університет у Кам'янці мав у своєму складі низку відомих вчених: сам І. Огієнко, професори Б. Біднов, М. Хведорів, Є. Тимченко, П. Бучинський, П. Клепацький, Ю. Сіцінський, М. Грінченко, Є. Сташевський, П. Клименко, В. Геринович, Г. Молотківський, І. Любарський та ін., пам'ять про яких варто так само дбайливо зберегти.

Сказати щиро, не всякий вищий навчальний заклад України має підстави пишатися й такими науковими особистостями, й такою увагою до них та їхнього доробку, і таким прекрасним, досконалим за змістом і формою, виданням, і, нарешті, таким багатим і науково вагомим комплексом біобібліографічних видань про своїх вчених.

Отримано: 19.02.2015

*Г. М. Голиш, Л. Г. Лисиця,
м. Черкаси*

НОВІТНІ ВИДАННЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. М. МАКСИМОВИЧА ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

На наше глибоке переконання, інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу та науково-дослідницької роботи далеко не вичерпує функцій університетської бібліотеки, якщо вона претендує на адекватність відповідей нелегким викликам сьогодення. Вже стали очевидними трансформації поглядів на функції сучасної книгозбірні, характер її роботи, зокрема, у тій частині, що вона має не лише надавати інформаційні послуги, але й створювати

власний інформаційний продукт. У науковій бібліотеці ім. М. Максимовича Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького нагромаджено певний досвід роботи в царині власної видавничої діяльності. Лише за останні 5 років співробітниками книгозбірні підготовлено до друку та опубліковано майже 50 окремих видань: часописів, збірників, покажчиків, публіцистичних книг тощо. Відтак увазі читачів пропонується оглядова презентація новітніх видань нашої наукової бібліотеки, що побачили світ у 2014 р.

Вісник Черкаського національного університету : бібліографічний покажчик : у 2 ч. / уклад.: О.З. Силка, Л.І. Синявська ; наук. ред. Г.М. Голиш. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – Ч. 1 : 1997-2007 рр. – 382 с.

Інформаційне сьогодення вже важко уявити без науково-довідкових видань, котрі виступають надійною ниткою Аріадни в складних лабіринтах гносеологічного контенту. Серед літератури такого ґатунку поважне місце належить бібліографічним покажчикам, котрі за параметрами інформативної компактності по суті не мають аналогів. У цьому зв'язку можна із задоволенням констатувати, що українська бібліотечка таких покажчиків має гарне поповнення. Вчені секретарі наукової бібліотеки ім. М. Максимовича ЧНУ ім. Б. Хмельницького доценти О.З. Силка та Л.І. Синявська в результаті кількарічної копійткої роботи підготували об'ємний бібліографічний покажчик на основі публікацій у «Віснику Черкаського університету».

«Вісник» є фаховим часописом Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, започаткований у 1997 р. На його сторінках акумулюються та апробуються дослідницькі напрацювання як викладачів і аспірантів *alumni*, так і науковців інших ВНЗ і академічних структур. Вказане видання виходить періодичністю, як правило, один раз на рік, і кількома галузевими серіями, зокрема «Фізико-математичні науки», «Хімічні науки», «Психолого-педагогічні науки», «Історичні науки», «Економічні науки», «Біологічні науки», «Філологічні науки», «Філософія» тощо.

Запропоноване читачком узагалу бібліографічне видання є 20-м випуском у серії довідкової літератури наукової бібліотеки «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького» і є втіленням напрацьованого співробітниками наукової бібліотеки досвіду в її підготовці. Так, ще в 2006 р. побачив світ покажчик праць, опублікованих у виданнях Черкаського державного педагогічного інституту у 1941-1965 рр. (педагогічний інститут – попередник ЧНУ) [1], а наступного року – відповідне видання, присвячене гендерним студіям у фондах наукових бібліотек м. Черкаси [2]. Окрім цього випущено 17 біобібліографічних покажчиків, що віддзеркалюють творчий доробок учених ЧНУ ім. Б. Хмельницького [3-7].

У відповідності зі специфікою рецензованого видання його джерельною базою стали публікації на сторінках «Вісника Черкаського університету». Укладачами ретельно опрацьовано і піддано аналітичному бібліографічному опису понад 2,5 тис. статей, що були опубліковані в 100 випусках «Вісника» хронологічним охопленням від часу його започаткування до 2007 р.

Структурно покажчик складається із передмови за авторством колишнього багаторічного відповідального секретаря часопису професора В.М. Мельниченка, основної частини та довідково-пошукового апарату. Своєю чергою основна частина включає в себе три повноцінних блоки. У першому подано хронологічний перелік усіх випусків «Вісника», а також монографічний бібліографічний опис із повним зазначенням персоналії загальної редакційної колегії та редколегії конкрет-

ної галузевої серії. Наступний блок містить аналітичний бібліографічний опис усіх наукових статей, повідомлень та рецензій, опублікованих від 1997 до 2007 р. У межах року бібліографічний матеріал суворо підпорядкований абетці. Загальна кількість об'єктів опису становить 2552 позиції.

У третьому блоці бібліографічний контент систематизовано за предметними рубриками у відповідності з галузями наук: політичні, фізико-математичні, хімічні, біологічні, історичні, філософські, філологічні, психолого-педагогічні, а також фахові методики.

Значно полегшують роботу з текстом видання вміщені в ньому кілька іменних покажчиків. Насамперед, це покажчик авторів і співавторів опублікованих у «Віснику» матеріалів (загалом – 1659 імен). До честі укладачів, вони зуміли віднайти й подати додаткову інформацію про територіальне знаходження авторів публікацій. Доречним є й перелік 240 імен, які згадані в публікаціях чи рецензіях. Найбільш інформативним виявився покажчик авторів – викладачів та аспірантів ЧНУ (437 позицій). Тут знаходимо відомості про їхні наукові ступені, вчені звання та посади на час публікації. Втім, з об'єктивних причин укладачі допустили тут певні інформаційні лакуни.

Звертає на себе увагу об'ємність видання: 382 сторінки А-4 (30,7 ум. друк. аркушів), надзвичайна ретельність укладачів в опрацюванні матеріалу, повна відповідність бібліографічних описів чинним національним стандартам. Попри певні недоречності непринципового характеру (наприклад, окремі технічні погрішності друку), вітчизняна бібліографія поповнилася ще одним цінним виданням прикладного характеру. Воно може бути корисним науковцям, суб'єктам навчально-виховного процесу, а також усім, хто цікавиться історією вищої освіти та сучасної науки. Насамкінець зазначимо, що виїшла друком лишень перша частина видання. У майбутньому буде підготовлено друга частина вказаного покажчика, що віддзеркалить публікації на сторінках «Вісника» в наступний період його функціонування.

Список використаних джерел:

1. Покажчик праць, опублікованих у виданнях Черкаського державного педагогічного інституту (1941-1965 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад. та автор передмови О.З. Медалієва. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 196 с. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 1).
2. Гендерні студії у фондах наукових бібліотек м. Черкаси : бібліогр. покажч. / уклад.: Ю.В. Ватрушкіна, Н.І. Земзюліна, О.З. Медалієва ; наук. ред. А.Г. Морозов. – Черкаси : [ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2006. – 180 с. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 4).
3. Гусак Андрій Михайлович: доктор фізико-математичних наук, професор : біобібліогр. покажч. / уклад. О.З. Медалієва ; наук. ред. В.В. Масненко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 40 с.: портр. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 3).
4. Тканко Олександр Васильович: кандидат історичних наук, професор (1916-2006 рр.) : біобібліогр. покажч. / уклад. О.З. Медалієва, Л.М. Терехова ; наук. ред. В.В. Масненко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2007. – 39 с.: портр. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 7).
5. Китова Світлана Андріївна: доктор культурології, професор : біобібліогр. покажч. / уклад. Л.Г. Голиш ; наук. ред. А.І. Кузьмінський. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 21 с. : портр. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 16).
6. Ромащенко Людмила Іванівна: доктор філологічних наук, професор: біобібліогр. покажч. / уклад. Л.Г. Голиш ; наук. ред. Н.А. Тарасенкова. – Черкаси : ЧНУ

- ім. Б. Хмельницького, 2013. – 36 с. : портр. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 15).
7. Градовський Анатолій Володимирович: доктор педагогічних наук, професор : біобібліогр. покажч. / уклад. Л.Г. Голиш ; наук. ред. А.І. Кузьмінський. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 40 с. : портр. – (Бібліогр. вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 19).

«Краєзнавство Черкащини»: вип. 1-10 : анот. бібліогр. покажч. / уклад.: А.П. Іржавська, О.З. Силка ; наук. ред. Г.М. Голиш. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 96 с.

У сучасному історієписанні дедалі вагомішу роль займають історико-краєзнавчі дослідження. Забезпечуючи мікроісторичні зрізи минувшини на регіональному рівні, краєзнавча евристика конкретизує загальноісторичні процеси, адаптує наукові напрацювання в царині історії до предметнішого сприйняття широкими колами соціуму. В оприлюдненні творчого доробку сучасних краєзнавців поважну роль відіграє спеціальна періодика місцевого спрямування, у тому числі й започаткований 1990 року часопис «Краєзнавство Черкащини» (до 1996 р. називався «Краєзнавець Черкащини»).

Інформаційним приводом для випуску відповідного бібліографічного видання став вихід під завісу 2013 р. 10-го, ювілейного випуску журналу «Краєзнавство Черкащини». Окрім цього, у 2014 р. минуло 60 років Черкаській області і 25 років від дня створення обласної організації краєзнавців (започаткована як товариство в 1989 р. наступного року вона увійшла до новоутвореної Всеукраїнської спілки краєзнавців, тепер – НСКУ).

Авторами рецензованого покажчика стали співробітники наукової бібліотеки ЧНУ доценти А.П. Іржавська та О.З. Силка. Видання є 5-м випуском у рамках серії «Історична» (ця серія започаткована в нашій бібліотеці у 2008 р. з метою популяризації фондів нашої університетської книгозбірні та розповсюдження історико-краєзнавчої інформації) [1-4]. Основою вказаного покажчика став зміст усіх 10 випусків часопису «Краєзнавство Черкащини», при цьому усі 223 документи опрацьовано та перевірено укладачами *devizu*.

Композиційними складовими покажчика стали передмова (за авторством голови обласної організації НСКУ професора В.М. Мельниченка), основна частина та допоміжні матеріали.

Основну частину розпочинає перелік усіх видань «Краєзнавства» з їх монографічним описом. Наступна, базова структурна складова – анований хронологічний покажчик усіх публікацій в часописі (подано аналітичний опис). Звертає на себе увагу розлогість, компактність, глибина та вичерпність анотацій, завдяки чому інформативна цінність видання підвищується на порядок.

Пошукову навігацію успішно забезпечує й предметно-тематичний покажчик. В його основі лежить умовний принцип поділу за наступними рубриками: «Археологічні пошуки», «Історія міст і сіл Черкащини», «Розвиток освіти на Черкащині», «Козацький період», «Голодомори ХХ століття», «Радянський період», «Історія краю в особах», «Подвижники краєзнавства», «Актуальний архів», «Музеї – центри краєзнавчого руху», «Черкаська шевченкіана», «Осередки краєзнавчого руху», «Філологічні та фольклористичні дослідження», «Черкащина на карті незалежної України», «Пам'ятні місця Черкащини», «Поетичним рядком», «Книжкова скарбниця». Усі вони відповідають тематичній спрямованості публікацій у часописі. Бібліографічні описи здійснено доволі фахово, у повній відповідності з національними стандартами.

Цілком логічним видається алфавітне групування матеріалу в межах кожного року та рубрики. Що ж стосується нумерації, то вона в усіх складових покажчика є самодостатньою.

Звертає на себе увагу й достатньо насичений науково-довідковий апарат видання. Зокрема, географічно-територіальний покажчик включає 231 об'єкт, а іменний – 169 позицій (сюди включено імена, згадані в публікаціях). Окремо подано покажчик авторів та співавторів та вичерпні відомості про них на час публікації. Інформативно корисним є і вміщення стислих досьє про редакторів та членів редколегії журналу «Краєзнавство Черкащини», вони супроводжуються ілюстративно-портретним рядом.

Підсумовуючи, зазначимо, що покажчик стане в пригоді науковцям, краєзнавцям, викладачам, студентам, учням й усім, хто цікавиться історією рідного краю й хоче долучитися до відкриття його нових сторінок.

Список використаних джерел:

1. Історична література у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького (1834-1949 рр.) : бібліограф. покажч. та навч.-метод. матер. / уклад.: О.З. Медалієва, Л.І. Синявська. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 132 с. – (Серія історична; вип. 1).
2. Анотований покажчик дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді К73.053.01 Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького (2004-2009) / уклад. О.З. Силка, Л.І. Синявська. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 172 с. – (Серія історична; вип. 2.).
3. «Український селянин» 2000-2010 рр. : бібліогр. покажч. / уклад.: Л.І. Синявська, О.З. Силка, К.В. Івангородський. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 280 с. – (Серія історична; вип. 3.).
4. Історія країн Азії, Африки і Латинської Америки нового часу у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького : бібліограф. покажч. / уклад. А.П. Іржавська, О.З. Силка. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 172 с. – (Серія історична; вип. 4.).

Босчко Федір Федорович: доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України : біобібліогр. покажч. / уклад.: А.П. Іржавська, Н.В. Демченко ; наук. ред. Г.М. Голиш. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 40 с. : портр. – (Бібліографія вчених України ; вип. 5.)

Серед багатоманіття науково-довідкової літератури чільне місце належить біобібліографічним покажчикам, котрі органічно поєднують життєпис вченого чи митця і повний бібліографічний опис його творчого доробку. Порівняно нещодавно, у 2010 році, у науковій бібліотеці ЧНУ ім. Б. Хмельницького започаткована видавнича серія «Бібліографія вчених України». Об'єктами бібліографічного дослідження тут виступають відомі науковці, чий дослідницький внесок сягнув загальнонаціонального рівня. У рамках названої серії співробітниками нашої книгозбірні досі було підготовлено 4 видання [1-4]. А нещодавно побачив світ 5-й випуск серії, присвячений знаному вченому й освітянину, члену-кореспонденту НАПН України, заслуженому працівникові вищої школи, колишньому ректору нашого ВНЗ Ф.Ф. Босечку. Укладачами покажчика стали співробітники наукової бібліотеки А.П. Іржавська і Н.В. Демченко.

Біобібліографічний покажчик має типову для видань такого стибу структуру. На його початку викладено основні віхи життєвого й творчого шляху вченого, їх підготували найближчі колеги Ф.Ф. Босечка – працівники Навчально-

наукового інституту природничих наук ЧНУ ім. Б. Хмельницького професор Б.П. Мінаєв та доценти С.І. Дерій і М.Н. Гаврилук. Оповідь про вченого доповнює хронологічна таблиця основних дат його біографії.

Наступною структурною частиною є бібліографічний опис матеріалів, де йдеться про освітньо-організаторську та наукову діяльність Ф.Ф. Боєчка (зокрема, довідкова література, презентаційні видання, матеріали в періодиці тощо). Найбільш об'ємною й інформаційно насиченою частиною є хронологічний покажчик друкованих праць вченого. Тут вміщено бібліографічний опис основних наукових публікацій вченого – монографій, підручників, посібників, статей (153 позиції), починаючи з 1958 р. Вони усебічно репрезентують Ф.Ф. Боєчка як провідного фахівця в галузі біохімії та педагогіки вищої школи.

Бібліографічна інформація про діяльність відомого вченого доповнена описом авторефератів захищених ним кандидатської та докторської дисертацій, а також переліком видань за редагуванням ученого. У структурі видання є також і алфавітний покажчик авторів та співавторів, а також перелік умовних скорочень та абревіатур. Звертає на себе увагу високий рівень фаховості укладачів у здійсненні процедур бібліографічного опису публікацій, достатня вищепробована інформація про вченого.

Видання адресовано як фахівцям у галузі біохімії, викладачам природничих наук та студентам, так і широкому колу читачів, яких цікавить історія та сьогодення вітчизняної науки й освіти.

Список використаних джерел:

1. Гуржій Олександр Іванович: доктор історичних наук, професор : біобібліогр. покажч. / уклад.: Л.І. Синявська, О.З. Силка ; наук. ред. В.В. Масненко ; авт. передм.: О.П. Рєєнт, О.О. Драч. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 64 с. : портр. – (Бібліографія вчених України ; вип. 1).
2. Хрисанф Петрович Яшуржинський : біобібліогр. покажч. / уклад.: О.З. Силка, Л.І. Синявська ; наук. ред. В.В. Масненко. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 68 с. – (Бібліографія вчених України ; вип. 2).
3. Кузьмінський Анастасій Іванович: доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України : біобібліогр. покажч. / уклад.: Л.І. Синявська, К.В. Касярум, О.З. Силка ; наук. ред.: Н.Г. Нічкало. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 112 с. : портр. – (Бібліографія вчених України; вип. 3.)
4. Мінаєв Борис Пилипович: доктор хімічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України : біобібліогр. покажч. / уклад.: Л.І. Синявська, А.П. Іржавська ; авт. вступ. ст. А.І. Кузьмінський. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. – 96 с. : портр. – (Бібліографія вчених України ; вип. 4).

Від ювілею до ювілею. Шевченкознавчі студії викладачів Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1964-2014 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад. О.М. Абразумова ; наук. ред. Г.М. Голиш. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. – 160 с. – (Бібліографія вчених Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького ; вип. 21.)

2014 рік в Україні та світі ознаменувався відзначенням 200-річного ювілею Тараса Григоровича Шевченка. У ювілейний Шевченківський рік до увічнення пам'яті Кобзаря долучилася й наукова бібліотека ім. М. Максимовича Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. З-поміж різноманіття заходів, які були проведені книгозбірною з нагоди ювілею національного пророка й літературного генія, слід виділити підготовку та видання анотова-

ного бібліографічного покажчика «Від ювілею до ювілею. Шевченкознавчі студії викладачів Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (1964–2014 рр.)». Назване видання вийшло в рамках традиційної тематично-довідкової серії «Бібліографія вчених ЧНУ ім. Б. Хмельницького». Ідея укладення відповідного покажчика виникла з огляду на те, що, зважаючи на незгасний інтерес українського соціуму та вітчизняних науковців до феноменальної постаті Шевченка, гостро постала потреба згрупувати, а то й уніфікувати шевченкознавчі дослідження з метою подолання паралелізму та повторень у подальших шевченкознавчих студіях. Більше того, це дає можливість виявити як найбільш вивчені аспекти життя та творчості Кобзаря, так і окреслити коло малодосліджених проблем, пов'язаних із постаттю Т. Шевченка.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького став одним із провідних центрів шевченкознавчих досліджень не лише Черкащини, а й усієї України. Його викладачі невтомно працюють над поповненням шевченкознавчої скарбниці, що вилилося в значну кількість публікацій: монографій, підручників, фахових статей, тез конференцій, виступів у ЗМІ тощо. Запропонований покажчик має на меті презентувати основні здобутки шевченкознавчих досліджень черкаських викладачів протягом 1964–2014 років. Такий хронометраж був окреслений не випадково. По-перше, вже традиційно спостерігається активізація наукового пошуку, приурочена до певних дат чи ювілеїв. У нашому випадку – це від 150 до 200-річного ювілеїв Т.Г. Шевченка. По-друге, автори проєкту прагнули показати тяглість традиції вшанування пам'яті Кобзаря в стінах Черкаського університету. По-третє, такий проміжок часу яскраво демонструє кардинальні зміни методологічних парадигм та й самого звучання шевченкознавчої проблематики упродовж півстоліття, що також становить непересічний науковий інтерес.

Якісною особливістю композиції запропонованого видання є те, що цей покажчик є анотованим і містить майже 300 позицій. Усі названі публікації мають стисле резюмування, яке відображає зміст статті. Звичайно, укладач видання не претендує на повноту викладу матеріалу, адже насправді кількість шевченкознавчих праць черкаських викладачів значно більша. У силу об'єктивних причин, далеко не всі вони були включені до покажчика.

Анотований покажчик має наступну структуру: передмова, слово від укладача, власне бібліографічний контент, відомості про авторів публікацій, список умовних скорочень. Передмова до видання під назвою «Літопис шевченкіани Черкаського національного університету» підготовлена відомим черкаським шевченкознавцем професором Василем Івановичем Пахаренком. Дослідник підкреслює, що «шевченкознавство було й залишається серцевинною, визначальною галуззю української гуманітаристики і практично кожна присутня ідея в нашому літературознавстві, культурології, філософії, етнології, мистецтвознавстві, педагогіці так чи інакше пов'язана з шевченківським дискурсом».

У слові від укладача відображено критерії добору публікацій та окреслено деякі кількісні та якісні характеристики шевченкознавчих студій викладачів Черкаського університету. Зокрема зазначено, що життя і творчість Т.Г. Шевченка протягом останнього півстоліття були в центрі уваги не лише філологів, істориків та краєзнавців, а й філософів, педагогів, психологів, навіть економістів та представників природничих відділень університету.

Щодо самого бібліографічного контенту, то з метою зручності користування покажчиком, його укладено у хронологічному порядку. Всі анотації розташовано за роками, а в межах одного року – в алфавітному порядку. Звертає на себе увагу компактність, глибина і всеохопність поданої в основній частині покажчика інформації.

Таким чином, цей бібліографічний звід буде цікавим і корисним не лише шевченкознавцям, а й історикам, культурологам, соціологам, філософам, – усім, кого захоплює й надихає таїна Шевченкового слова, усім, хто прагне осягати процеси духовного становлення нашої нації.

Він по-іншому жити не міг. Книга-спогад про науковця й поета Валерія Шпака / автори-упоряд.: Г.М. Голиш, В.П. Ушанов. – Черкаси : Вертикаль, 2014. – 216 с. : фото.

Посилення струменю антропоцентричності сучасних публікацій викликало до життя чимало творів, виконаних у жанрі біографістики. Звернення до аналізу життя та діяльності відомих персоналій дозволяє предметніше реконструювати минувшину та акумулювати необхідний матеріал для виховання підростаючого покоління на кращих традиціях і взірцях. Відтак, вихід друком книги «Він по-іншому жити не міг» видається доволі своєчасним і украй потрібним.

Авторами-упорядниками цього видання стали директор наукової бібліотеки імені М. Максимовича ЧНУ ім. Б. Хмельницького доцент Григорій Голиш та відомий журналіст Володимир Ушанов. Книга присвячена висвітленню сторінок життя та науково-літературної діяльності знаної в Україні постаті – вченого-американіста, професора, заслуженого працівника освіти України, колишнього декана лінгвістичного факультету Черкаського державного технологічного університету, талановитого поета Валерія Кириловича Шпака.

Джерельною базою видання стали численні документи, твори героя книги (у тому числі й неопубліковані), нарративні матеріали (зокрема, епістолярій, щоденники, результати інтерв'ювань та опитувань рідних і близьких тощо).

Автори-упорядники підібрали та скомпонували матеріали, об'єднані єдиним каркасом спогаду про цю непересічну особистість, котра так натхненно й самовіддано творила духовне сьогодення Шевченкового краю. Це своєрідний публіцистично-мемуарний дайджест, звернений до нинішнього покоління краян, спроба показати найрізноманітніші вияви життя науковця й поета як взірця жертвовного служіння Україні, її духовності. У структурі книги – розлогий авторський нарис про його коротке, але сповнене глибоким змістом життя, а, головне, спогади рідних, близьких, друзів, колег, соратників, словом тих, чия життєва доля осяяна близьким спілкуванням чи співпрацею з нашим відомим сучасником.

Вражаючий творчий доробок героя книги відображає бібліографія його основних наукових праць, літературних творів, перекладів (майже 120 позицій). Вони розгашовані в хронологічному порядку, а бібліографічний опис здійснено згідно з чинними національними стандартами. На сторінках цього видання зацікавлений читач знайде й чимало добірку з неопублікованої творчої спадщини відомого літератора, а також виклад його окремих думок з приводу животрепетних проблем буття. Сподіваємося, що не залишать байдужими читачів і фотодіюстрації життя й діяльності професора В.К. Шпака. Кращому орієнтуванню читачів у тексті видання допоможе іменний покажчик. Доречним видається і вміщення наприкінці видання розлогих анотацій російською та англійською мовами.

Це художньо-публіцистичне видання відзначається й належним лінгвістичним оформленням, добротним літературним оранжуванням і бездоганним редагуванням. Завдяки вказаному воно є достатньо читальним і цікавим.

Книга, насамперед, розрахована на викладачів та студентів гуманітарного профілю. Поряд з цим вона може бути цікавою й усім читачам, котрі цікавляться персоналіями сучасної науки та літератури. Поза всякими сумнівами, цьому виданню судилася довга книжкова доля.

Отримано: 27.02.2015